

RAFAL ROSÓŁ

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ORCID: 0000-0001-7179-7756
rafros@amu.edu.pl

PŁASZCZ BABILOŃSKI WE FRAGMENTCIE 791 ARYSTOFANESA*

ABSTRACT. Rosół Rafał, *Płaszcz babiloński we fragmencie 791 Arystofanesa* (A Babylonian Coat in Aristophanes' Fragment 791).

The main objective of the article is the etymology of the Greek noun βάμβαλον 'warm coat', which first appears in Aristophanes. In addition, its homonym βά(μ)βαλον 'genitals' is analysed. This investigation leads to the conclusion that the former term is a Semitic borrowing linked to the Akkadian *pampallu* 'a garment or a woollen cloth', the latter is probably a Phrygian word, perhaps introduced into Greek literature in connection with the cult of Cybele and the myth of Attis.

Keywords: etymology; Oriental loanwords in Greek; Phrygian language; Akkadian language; old comedy

W wydanym przed dwoma laty pierwszym tomie słownika etymologicznego języka akadzyjskiego¹ można znaleźć m.in. szczegółowe informacje na temat poświadczonego na tabliczkach z Nuzi rzeczownika *pampallu* (według innej transkrypcji: *pampalû*), który oznacza 'tkaninę lub szatę wełnianą'². Pisząc o jego etymologii, autorzy odrzucają dotychczasowe sugestie, zgodnie z którymi wyraz ten albo został zapożyczony z języka huryckiego, albo był derywatem od nazwy Babilonu. Nie proponują przy tym nowej interpretacji, ale umieszczają na końcu hasła krótki komentarz mniejszą czcionką: „Of interest is a Phrygian word for a 'coat' (and the genitals) transmitted by Hesychios: βάμβαλον· ἱμάτιον· καὶ τὸ αἰδοῖον. Φρύγες”, a także odsyłają do słownika etymologicznego języka greckiego autorstwa R. Beekesa³. Niemniej w tej drugiej publikacji głosa

---

* Artykuł powstał w ramach realizacji grantu Narodowego Centrum Nauki pt. Leksykon wyrazów orientalnych w języku starogreckim, nr UMO-2020/39/B/HS2/00934.

¹ Kogan, Krebernik 2020: I, 376.

² W słownikach do języka akadzyjskiego podawane są następujące znaczenia: 'ein Wolltuch' (von Soden 1981: 817), 'a Babylonian-style garment' (Gelb et alii 1956–2010: XII, 76) and 'a woollen cloth' (Black, George, Postgate 2000: 262).

³ Beekes 2010: 199.

Hezychiusza opatrzona jest jedynie lapidarną notką: „Probably two words”. Podobnie stwierdził ostatnio B. Obrador-Cursach w obszernej monografii poświęconej językowi frygijskiemu: „This gloss is said to encompass two different words”⁴, Autor ten ponadto dodaje: „The second is perhaps a children’s word”⁵.

Dziwi jednak fakt, że w zacytowanych pracach ograniczono się jedynie do rozważań nad glosą βάμβαλον· ἱμάτιον· καὶ τὸ αἰδοῖον. Φρύγες – „*bambalon*: płaszcz; także genitalia. Frygowie” (β 174), podczas gdy zarówno leksykon Hezychiusza, jak i leksykony Cyryla i Focjusza, dostarczają pokrewnych świadectw, które pozwalają spojrzeć na βάμβαλον w nieco innym świetle. I tak u Hezychiusza znajdujemy dwa dodatkowe hasła: †βάβαλον· αἰδοῖον – „*babalon*: genitalia” (β 8) oraz βάμβαλα· χειμερινὰ ἱμάτια – „*bambala*: płaszcze zimowe” (β 175). Z kolei pochodzący z V w. słownik Cyryla przekazuje glosę βάμβαλα· ἱμάτια – „*bambala*: płaszcze” (β 21). Najbardziej interesujące jest natomiast świadectwo Focjusza, patriarchy Konstantynopola (IX w.), który w swoim leksykonie podaje: βάμβαλον· ἱμάτιον Βαβυλώνιον. οὕτως Ἀριστοφάνης – „*bambalon*: płaszcz babiloński. Tak Arystofanes” (β 50). Ze względu na widniejące tu imię Arystofanesa glosa Focjusza została umieszczona w obowiązującym obecnie zbiorze jego fragmentów (jako fr. 791), wydanym przez R. Kassela i C. Austina.

Przyglądając się tym wszystkim świadectwom, możemy nie tylko przypuszczać, lecz stwierdzić z całą pewnością, że mamy tu do czynienia z dwoma homonimami: 1. βάμβαλον ‘ciepły płaszcz’ i 2. βάμβαλον (z wariantem βάβαλον) ‘genitalia’. Wprawdzie obydwie związane są z Bliskim Wschodem, niemniej pierwszy z Babilonią, a drugi z Frygią. Etonim Φρύγες w glosie Hezychiusza β 174 odnosi się więc tylko do tego drugiego wyrazu. Jego etymologia pozostaje nieznana; żaden podobny wyraz nie jest poświadczony w dość skromnym korpusie inskrypcji frygijskich, a ponadto trudno odnieść się merytorycznie do wspomnianej sugestii, jakoby wyraz ten pochodził z języka dziecięcego. Nie przekonuje również hipoteza, że kontynuantem antycznego βάμβαλον jest nowogrecki rzeczownik μπάμπαλο ‘członek męski’, używany w połowie XX w. w gwarach na Eginie i w Egio (na terenie Achai)⁶. Jest bowiem raczej wątpliwe, aby apelatyw grecki zachował się lokalnie od czasów starożytnych

⁴Obrador-Cursach 2020: 416. Por. np. Chantraine 1999: 163: „Il doit s’agir de deux mots différents”; Neroznak 1978: 139: „Помета ‘Фригийцы’, очевидно, относится только ко второму переводу”; Diakonoff – Neroznak 1985: 98: „The translation ἱμάτιον may not refer to the Phrygian language”; Bagordo 2017: 228: „da sich die Bedeutungen *Mantel* und *Genitalien* nur schwer vereinbaren lassen, wurde an zwei verschiedene Wörter gedacht”.

⁵Podobnie we wcześniejszych publikacjach, np. Fick 1873: 370–371; Solmsen 1897: 71. Por. Chantraine 1999: 163: „un mot familier”.

⁶Zob. Kukules (1955: 536–537), który zarówno przytacza formę nowogrecką (bez dodatkowych odnośników), jak i łączy ją z βάμβαλον; por. Campanile 1963: 85; Robert 1963: 153, przyp. 5; Conomis 1964: 29; Shipp 1979: 131.

bez spirantyzacji w nagłosie (już w pierwszych wiekach I tys. n.e. oczekiwali-
byśmy wymowy /*βambalon*/), i, co więcej, wydaje się znacznie bardziej praw-
dopodobne, że doszło tu po prostu do specyficznego rozwoju semantycznego
nowogreckiego rzeczownika *μπάμπαλο* ‘szmata, łachman; głupek, idiota’⁷.

Dotychczas pojawiły się również stosunkowo liczne wyjaśnienia etymolo-
giczne rzeczownika *βά(μ)βαλον* ‘genitalia’, oparte na analizie porównawczej
w obrębie językoznawstwa indoeuropejskiego, ale przywoływane w tym kon-
tekście formy są dalece niesatysfakcjonujące; do tego najczęściej porównywano
z materiałem z innych języków jedynie *-βαλ-*, traktując dość arbitralnie *βάμ-* jako
reduplikację o charakterze ekspresywnym⁸. Najwięcej zwolenników zdobyło po-
wiązanie z gr. *φάλλος* m. ‘członek męski’, *φάλλης*, *-ῆτος*, lub *φάλης*, *-ητος* m.
‘ts.’, staroir. *ball* ‘ts.’ itd.,⁹ co argumentowano tym, że praindoeuropejska spół-
głoska dźwięczna aspirowana **b^h* rozwinęła się w grece jako *φ* /*p^h*/, a we frygij-
skim jako /*b*/ (podobnie w językach celtyckich, stąd zestawienie także z formą
ball)¹⁰. Oprócz tego badacze łączyli głosę frygijską z następującymi wyrazami:
gr. *βαλλίον* n. ‘ts.’¹¹; gr. *βαυβών*, *-ῶνος*, m. ‘dildo’¹²; lit. *bỹbis* wulg. ‘członek
męski’¹³; lit. *bambalas* ‘grube dziecko; człowiek niewysoki, krępy’¹⁴. Abstrahując
od etymologii, można ewentualnie domniemywać, że wyraz frygijski pojawił się
w źródłach greckich w związku z kultem Kybele i mitem o Attisie.

Nieco więcej natomiast da się powiedzieć o słowie *βάμβαλον* ‘płaszcz’.
W dotychczasowych pracach można spotkać przynajmniej dwa wyjaśnienia
etymologiczne. Tak więc na gruncie językoznawstwa indoeuropejskiego zapro-
ponowano w XIX w. powiązanie ze stwysniem. *wimpal* ‘welon, szal’, itd.¹⁵.
Poszukując z kolei wyrazów pokrewnych w grece, badacze porównywali na-
zwę szaty z czasownikiem *βαμβαλύζω* ‘szczekać zębami z zimna’ lub/i z gło-
są Hezychiusza *βαμβαλεῖν*: *τρέμειν*. *ψοφεῖν τοῖς χεῖλεσι* – „*bambalein*: drzeć,
wydawać dźwięki wargami” (β 177)¹⁶; nigdzie bliżej nie wyjaśniono rozwoju

⁷Na temat wyrazu nowogreckiego zob. Babiniotis 2002: 1134.

⁸W sprawie sugerowanej reduplikacji zob. np. Skoda 1982: 199; Bagordo 2017: 227.

⁹Zob. Solmsen 1897: 71; Persson 1912: 269, przyp. 1; Walde, Pokorny 1927–1930: II, 178; Pokorny 1959: 120; Frisk 1960–1972: I, 215; Neroznak 1978: 139; Diakonoff, Neroznak 1985: 98; Hamp 1990: 187–188; Bagordo 2017: 228; por. Campanile 1963: 85; Gusmani 1959: 856.

¹⁰Na temat rozwoju praindoeuropejskich spółgłosek aspirowanych we frygijskim zob. Obrador-Cursach 2020: 70–71.

¹¹Zob. Solmsen 1897: 71; Persson 1912: 269, przyp. 1; Frisk 1960–1972: I, 215; por. Campa-
nile 1963: 85; Gusmani 1959: 856.

¹²Zob. Rohde 1894: 371, przyp. 2; por. Solmsen 1897: 72.

¹³Zob. Fick 1873: 370–371; por. Solmsen 1897: 72.

¹⁴Zob. Pisani 1933: 592; Gusmani 1959: 855–856; ten drugi badacz przywołuje także lit.
bamba ‘pępek’; por. Robert 1963: 153, przyp. 5.

¹⁵Zob. Fick 1873: 371.

¹⁶Zob. Chantraine 1999: 163; Skoda 1982: 199; por. Robert 1963: 153; Bagordo 2017:
227–228. Z niektórych prac wynika, że czasowniki te miałyby się wiązać zarówno z *βάμβαλον*
‘płaszcz’, jak i z *βάμβαλον* ‘genitalia’.

znaczenia, a jedynie zasugerowano, że nazwanie płaszcza w ten sposób miało związek z ruchem tkaniny (a może też ktoś dokonał takiego zestawienia, ujmując płaszcz po prostu jako ochronę przed zimnem?). W każdym razie obydwie etymologie są niemożliwe do zaakceptowania zwłaszcza ze względów semantycznych.

W rozważaniach etymologicznych punktem wyjścia powinien być fragment 791 Arystofanesa, z którego wynika, że βάμβαλον oznaczał rodzaj ciepłego płaszcza typu babilońskiego, który znany był w Grecji – a przynajmniej w Atenach – na przełomie V i IV w. p.n.e. Szkoda, że nie znamy kontekstu, w jakim komediopisarz umieścił orientalną szatę – czy miał go na sobie protagonista przybywający z Babilonii?¹⁷ W każdym razie fakt, że apelatyw βάμβαλον został zdefiniowany jako ‘płaszcz babiloński’, pozwala na jego powiązanie ze wspomnianym terminem akadyjskim *pampallu* ‘tkanina lub szata wełniana’. Podobieństwo obydwóch wyrazów jest z pewnością uderzające. Niepodobna przy tym ustalić, w jaki sposób płaszcz i jego nazwa dotarły do Grecji. Możliwe, że odbyło się to za sprawą Fenicjan, których pośrednictwo w przekazywaniu dóbr i umiejętności ze Wschodu było nie do przecenienia. Oczywiście udział w rozpropagowaniu takiej szaty mogli też mieć sami kupcy z Hellady albo mieszkańcy Azji Mniejszej czy Cypru, który, będąc ważnym łącznikiem między światem greckim a Orientem, znajdował się nawet w strefie ścisłych wpływów asyryjskich w VIII i VII w. p.n.e.¹⁸ Nie można ponadto wykluczyć pośrednictwa irańskiego, zwłaszcza perskiego.

Choć nie znamy formy (form?) pośredniej pomiędzy akadyjskim *pampallu* a greckim βάμβαλον, możemy sądzić, że różniła się ona jedynie nieznacznie od tych wyrazów. Trudno jednak jednoznacznie ustalić, dlaczego w miejscu akadyjskiej spółgłoski bezdźwięcznej *p* /*p*/ pojawiła się w grece dwukrotnie dźwięczna β /*b*/. Oczywiście raczej oczekiwalibyśmy w grece π /*p*/, ale można spotkać się nierzadko z taką sytuacją, kiedy semickiej spółgłosce bezdźwięcznej odpowiada grecka dźwięczna. Ciekawym przykładem pod tym względem jest poświadczony aż w trzech wariantach rzeczownik κίταρις, κίδαρις i cypr. κίτταρις, -εως, f. ‘wschodnie nakrycie głowy, zwł. perskie i żydowskie’ (hebr. *keṭer* ‘korona, turban; ozdoba głowy konia’, jud.-aram. *ktr* ‘turban, nakrycie głowy’, itd.), gdzie greckie spółgłoski τ /*t*/ i δ /*d*/ (a także geminata ττ /*tt*/) występują w miejscu semickiego *t* /*t*/¹⁹.

Pod względem morfologicznym dopasowanie słów semickich o analogicznym wygłosie, tj. akad. *-Cu* (wcześniej *-Cum*), zachodniosem. *-C*, do greckiej

¹⁷Można ewentualnie pokusić się o spekulację, że wyraz ten pochodzi z zaginionej komedii pt. *Babilończycy* (Βαβυλώνιοι); w wydaniu R. Kassela i C. Austina znajdują się w sumie 34 fragmenty tego utworu (fr. 67–100).

¹⁸Świadczy o tym m.in. odkryta w Kition bazaltowa stela Sargona II (przypuszczalnie z 707 r. p.n.e.); zob. Radner 2010.

¹⁹Zob. Rosół 2013: 50–52; por. Brust 2008: 342–347.

deklinacji II było najczęstszym sposobem adaptacji. Przykładami mogą być: χρυσός (myc. *ku-ru-so*) m. ‘złoto’ (akad. *hurāšu(m)* ‘złoto’, ugar. *hrš* ‘ts.’, fen. i pun. *hrš* ‘ts.’, hebr. *ḥārūš* ‘ts.’), βύσσοσ f. ‘len (*Linum usitatissimum* L.); płótno lniane; bisior, delikatne płótno; jedwab; bawełna’ (akad. *būšu* ‘bisior, delikatne płótno’, hebr. *būš/buš* ‘ts.’, fen. *bš* ‘ts.’, pun. *bwš* ‘ts.’, itd.), κύμινον (myc. *ku-mi-no*) n. ‘kmin rzymski (*Cuminum cyminum* L.)’ (akad. *kamūnu(m)*, *kamū* ‘u, kamannu ‘kmin’, hebr. *kammōn* ‘ts.’, arab. *kammūn* ‘ts.’ itd.)²⁰.

Warto na koniec wspomnieć, że βάμβαλον to nie jedyna wczesna nazwa ubioru pochodzenia semickiego. Do tej grupy należą nazwy tak ważnych dla kultury greckiej szat jak χιτών (myc. *ki-to*, joń. κίθών, dor. κιτών), ὤνοσ m. ‘chiton, tunika’ (akad. *kitū(m)* ‘len; płótno; szata’, ugar. *ktn* ‘tunika’, hebr. *kuttōneṯ* ‘ts.’, fen. *ktn* ‘płótno lub tunika’, aram. imper. *ktn* ‘len; płótno; tunika’ itd.)²¹ oraz χλαῖνα f. ‘okrycie wierzchnie, płaszcz’ i χλαμός, -ύδοσ f. ‘krótki płaszcz’ (obie nazwy zostały niezależnie zapożyczone z tej samej grupy wyrazów semickich: akad. *gulēnu*, *gulīnu*, *gulānu* ‘okrycie wierzchnie, płaszcz’, hebr. *gālōm* ‘ts.’, jud.-aram. *gālīmā*, *glymh*, *glymth* ‘ts.’ itd.)²². Co istotne, wyraz βάμβαλον jest poświadczony już w okresie klasycznym, dlatego należy go dodać do listy wczesnych zapożyczeń semickich w grece²³.

BIBLIOGRAFIA

Źródła, przekłady, komentarze

- Das sogenannte „Kyrill“-Lexikon in der Fassung der Handschrift E (Codex Bremensis G 11)*, ed. U. Hagedorn, Köln 2005, w: [<https://kups.ub.uni-koeln.de/1813/>].
- Hesychii Alexandrini Lexicon*, vol. I–II, eds. K. Latte, I.C. Cunningham, Berlin–Boston 2018–2020; vol. III, ed. P.A. Hansen, Berlin–New York 2005; vol. IV, eds. P.A. Hansen, I.C. Cunningham, Berlin–New York 2009.
- Photii Patriarchae Lexicon*, vol. I–III, ed. Ch. Theodoridis, Berlin–New York 1982–2013.
- Poetae comici Graeci*, eds. R. Kassel, C. Austin, vol. III/2: Aristophanes, *Testimonia et fragmenta*, Berlin–New York 1984.

Opracowania

- Babiniotis 2002: Γ. Μπαμπινιώτης, *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*, 2. έκδ., Αθήνα 2002.
- Bagordo 2017: A. Bagordo, *Aristophanes fr. 675–820. Übersetzung und Kommentar*, Heidelberg 2017.
- Bai 2009: G. Bai, *Semitische Lehnwörter im Altgriechischen*, Hamburg 2009.

²⁰ Powyższe wyrazy szczegółowo zostały omówione w: Masson 1967: 21–22, 37–38, 51–52; Rosół 2013: 30–31, 55–56, 109–111.

²¹ Zob. Masson 1967: 27–29; Rosół 2013: 105–107.

²² Na temat semickiego pochodzenia wyrazów χλαῖνα i χλαμός zob. Szemerényi 1974: 148; Bai 2009: 106–108; Rosół 2013: 107–109; w pracach tych znajdują się również rozważania na temat pewnych trudności w zakresie fonetyki i morfologii.

²³ Wyrazu tego bowiem nie uwzględniają podstawowe prace na ten temat: Masson 1967; Rosół 2013.

- Beekes 2010: R. Beekes, *Etymological Dictionary of Greek*, with the assistance of L. van Beek, vol. I–II, Leiden–Boston 2010.
- Black, George, Postgate 2000: J.A. Black, A. George, N. Postgate, *A Concise Dictionary of Akkadian*, 2nd ed., Wiesbaden 2000.
- Brust 2008: M. Brust, *Die indischen und iranischen Lehnwörter im Griechischen*, 2. Aufl., Innsbruck 2008.
- Campanile 1963: E. Campanile, *Marginalia*, „Studi e Saggi Linguistici” III (1963), 81–85.
- Chantraine 1999: P. Chantraine, *Dictionnaire étymologique de la langue grecque. Histoire des mots*, Avec un *Supplément* sous la direction de A. Blanc et al., Paris 1999.
- Conomis 1964: N.C. Conomis, *Hesychiana*, w: *Miscellanea critica*, vol. I, hrsg. J. Irmscher et alii, Leipzig 1964, 27–35.
- Diakonoff, Neroznak 1985: I.M. Diakonoff, V.P. Neroznak, *Phrygian*, Delmar 1985.
- Fick 1873: A. Fick, *Phrygische Glossen*, „Beiträge zur vergleichenden Sprachforschung auf dem Gebiete der arischen, celtischen und slawischen Sprachen” VII (1873), 358–384.
- Frisk 1960–1972: H. Frisk, *Griechisches etymologisches Wörterbuch*, vol. I–III, Heidelberg 1960–1972.
- Gelb et alii (eds.) 1956–2010: *The Assyrian Dictionary of the Oriental Institute of the University of Chicago*, eds. I.J. Gelb et. alii, vol. I–XXI, Chicago–Glückstadt 1956–2010.
- Gusmani 1959: R. Gusmani, *Studi frigi*, Milano 1959.
- Hamp 1990: E.P. Hamp, *Varia*, „Études celtiques” XXVII (1990), 179–189.
- Kogan, Krebernik (eds.) 2020: *Etymological Dictionary of Akkadian*, eds. L. Kogan, M. Krebernik, vol. I, Boston–Berlin 2020.
- Kukules 1955: Φ. Κουκουλές, Βυζαντινών βίος και πολιτισμός, τ. VI, Αθήνα 1955.
- Masson 1967: É. Masson, *Recherches sur les plus anciens emprunts sémitiques en grec*, Paris 1967.
- Neroznak 1978: В.П. Нерознак, *Палеобалканские языки*, Москва 1978.
- Obrador-Cursach 2020: B. Obrador-Cursach, *The Phrygian Language*, Leiden–Boston 2020.
- Persson 1912: P. Persson, *Beiträge zur indogermanischen Wortforschung*, vol. I–II, Uppsala 1912.
- Pisani 1933: V. Pisani, *Studi sulla preistoria delle lingue indeuropee*, Torino 1933.
- Pokorny 1959: J. Pokorny, *Indogermanisches etymologisches Wörterbuch*, Bern–München 1959.
- Radner 2010: K. Radner, *The Stele of Sargon II of Assyria at Kition: A Focus for an Emerging Cypriot Identity?*, w: *Interkulturalität in der Alten Welt: Vorderasien, Hellas, Ägypten und die vielfältigen Ebenen des Kontakts*, hrsg. R. Rollinger et alii, Wiesbaden 2010, 429–449.
- Robert 1963: L. Robert, *Noms indigènes dans l'Asie Mineure gréco-romaine*, vol. I, Paris 1963.
- Rohde 1894: E. Rohde, *Psyche. Seelencult und Unsterblichkeitsglaube der Griechen*, Freiburg im Breisgau–Leipzig 1894.
- Rosól 2013: R. Rosól, *Frühe semitische Lehnwörter im Griechischen*, Frankfurt am Main 2013.
- Shipp 1979: G.P. Shipp, *Modern Greek Evidence for the Ancient Greek Vocabulary*, Sydney 1979.
- Skoda 1982: F. Skoda, *Le redoublement expressif: un universal linguistique. Analyse du procédé en grec ancien et en d'autres langues*, Paris 1982.
- von Soden 1981: W. von Soden, *Akkadisches Handwörterbuch*, vol. I–III, Wiesbaden 1965–1981.
- Solmsen 1897: F. Solmsen, *Thrakisch-Phrygisches*, „Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung” XXXIV (1897), 68–80.
- Szemerényi 1974: O. Szemerényi, *The Origins of the Greek Lexicon: Ex oriente lux*, „Journal of Hellenic Studies” XCIV (1974), 145–157.
- Walde, Pokorny 1927–1930: A. Walde, *Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen*, hrsg. und bearb. J. Pokorny, vol. I–II, Berlin–Leipzig 1927–1930.

A BABYLONIAN COAT IN ARISTOPHANES' FRAGMENT 791

Summary

In the *Etymological Dictionary of Akkadian*, recently published, the noun *pampallu* 'a garment or a woollen cloth' is accompanied by a short note: "Of interest is a Phrygian word for a 'coat' (and the genitals) transmitted by Hesychios: βάμβαλον· ἱμάτιον· καὶ τὸ αἰδοῖον· Φρύγες". The paper presents some other relevant data, especially Aristophanes' fragment 791, attested in the lexicon of Photius: βάμβαλον· ἱμάτιον Βαβυλώνιον· οὕτως Ἀριστοφάνης – "*bambalon*: a Babylonian coat. Aristophanes [says] so". The final result of the study is that there are two homonyms: 1. βάμβαλον 'a Babylonian-style warm coat', and 2. βά(μ)βαλον 'genitals'. The former is a Semitic borrowing connected with the Akkadian *pampallu*, the latter is probably Phrygian, but its etymology remains unknown.